

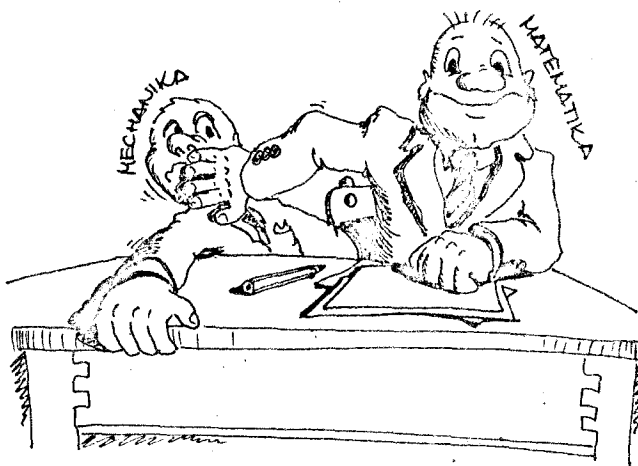
10 éves

KÖZHIR

1985. 09. 20A KÖZLEKEDÉSMÉRNÖKI KAR KISZ SZERVEZETÉNEK LAPJA XXI. félév. 2. szám.

Rögtön mentegetőzéssel kell kezdenem. Szigorlati rendszerről írok, de cikkemben kizárólag matematika tanárok szólalnak meg. Nem holmi ellenszenv vagy feledékenység miatt hagytam a mechanika tantárgyat és oktatóit most figyelmen kívül. Matematikából ugyanis minden mostani negyedéves letette szigorlatát. Ez végre lehetőséget adott arra, hogy statisztikát készítsünk, az eredményeket összehasonlítsuk az előző évekkel, s ezen adatok birtokában talán megalapozottabb bírálatot vagy dícséretet mondhasunk és kérhessünk az illetékesektől a kérdésben. Az itt elhangzó dolgok nagy része persze igaz és érvényes a mechanika szigorlatra is, de erről a tantárgyról félév múlva szeretnénk részletesen írni.

GONDOLATOK A MATEMATIKA SZIGORLATRÓL - SZIGORLATI RENDSZERRŐL

A Dékáni Hivatalban utána néztem a mostani negyed, ötöd és hatod /végzett/ évfolyamok szigorlati eredményeinek. Némi ülőmunka, lapozgatás, és statisztikai számolgatás után a következő /érdekesebbnek tűnő/ eredményeket kaptam.

szig.átl. iv-k nélkül szig.átl. iv-vel

4.évf.	2,77	2,45
5.évf.	2,61	2,23
6.évf.	2,75	2,33

Néhány más adatról a későbbiekben még szó lesz. A számokról ránézésre megállapítható, hogy az eredmények között jelentéktelen a különbség.

A következőkben a Matematika Tanszék néhány oktatójának véleménye olvasható. A beszélgetéshez magammal vittem az előbb közölt adatokat, valamint egy kezdő kérdést: Hogyan értékelné Ön az új szigorlati rendszert?

Dr. Nagy Attila:

Érdekes volt megfigyelni, ahogy egy szigorlat közeledtével egyre nagyobb tempóban tűntek el az előzőleg felírt nevek a jelentkezési lapról. Az írásbelire lefoglalt nagy terület általában kongtak az ürességtől. Sokan játszották el ezt a tologatósdit, míg végül az utolsó alkalomkor már tetszik, nem tetszik, neki kellett vágni a dolognak. A hallgatók ezzel a rendszerrel a nekik kijáró önálló döntési lehetőséget kapták meg, amivel azonban - legalábbis a mostani negyedévesek - még nem tudtak igazán élni. Persze őket annak idején igen váratlanul érte a döntés. Az első-, másodévesek már most úgy tanulnak és terveznek, hogy ne legyen gond a majdani szigorlat letétele.

Én is úgy találom, hogy az eredményekben nincs semmi változás. Sokan úgy gondoltuk, hogy a hallgatók majd folyamatosan és nagyobb alaposítással készülnek fel a próbatételre, de té-

KÖZHIR

vedtünk. A meghirdetett szigorlati előkészítőkre senki nem járt el, s konzultációs szándékkal is csak az írásbeli előtti estéken kerestek meg kollégiumi szobámban.

Csank Lajos:

Mi már sokat beszélgettünk, tanácskoztunk erről, így azt hiszem, tanszékünk közös véleményét tolmácsolhatom: Legfeltűnőbb tapasztalat, hogy a hallgatók halogatják a vizsgát, előzetesen egy csomóan felíratkoznak, aztán ahogy közeledik az időpont, egyre többen húzzák ki magukat. A mostani őszi szigorlatra is az előzetes jelentkezők kevesebb mint fele jött el. Másrészt ez a helyzet jó is, mert azt jelentheti, hogy aki nem tud rendesen felkészülni, az minden következmény nélkül, egy későbbi időpontra halaszthatja a vizsgát. A megnövekedett vizsgaszám mellett a tanszéknek több - lehetőleg vizsgaidőszakon kívüli - szigorlati időpontot kell biztosítani, ami komoly pluszmunkát jelent. Meg tudom mutatni az 1986. szeptemberig tervezett időpontokat /azóta ezek már kikerültek a kollégiumi és egyéb plakátokra/.

- És mi a helyzet az eredményekkel? Én úgy érzem, az elsődleges cél az lehetett, hogy a hallgatók jobban, mélyebben sajátítsák el a matematikát!

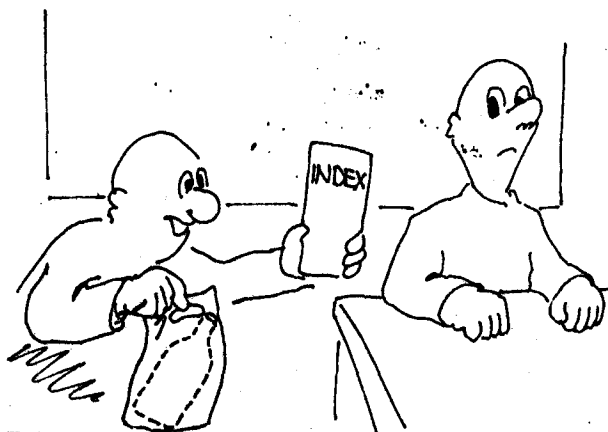
- Az eredményekben semmilyen változást nem tapasztaltunk. Számítottunk pedig arra, hogy néhány tanuló esetleges rosszabb vizsgajegyei után mintegy "csakazértis" ráhajt egy jobb szigorlati jegyre. Ez a feltételezésünk nem vált be, a szigorlati és vizsgajegyek nem igazán különböznek egymástól. Azt hiszem, ez a rendszer két tanuló réteget segített valójában. A legjobbakat, akik lelkiismeretesen fel tudtak készülni, s így nem maradt el a várt eredményük.

/Statisztika: a negyedéveseknél nyolc, az ötödéveseknél három, a hatodéveseknél két jeles szigorlat volt./ És a legrosszabbaknak, akiknek megadta az esélyt, hogy a megfelelő szintre felhozzák tudásukat. /Statisztika: a negyedéveseknél 32, az ötödéveseknél 40, a hatodéveseknél 42 iv volt./

- Mi a véleménye a tanár úrnak arról, hogy az utolsó lehetőségek alkalmával a tanárok mintha engedékenyebbeknek bizonyultabbak volna? Az elévített három év nem teszi az embereket "védettebbé" kirúgás ellen, mint az eddigi másfél év?

- A tanszékünkön alapvető elv, hogy utolsó lehetőség ide vagy oda, a szigorlat színvonalához, követelményrendszeréhez mindenkor ragaszkodunk. Az biztos, hogy olyan szubjektumokat, mint jókedv, vagy nyáreleji hangulat, stb., a

tanárok nem tudják teljesen semlegesíteni vizsgatáskor. Pláne, ha a diákot három év alatt jól megismerték /esetleg kollegális kapcsolatba kerültek vele/ és tisztában vannak képességeivel. Az ilyen engedékenységek kiszűrésére mindig is kínosan ügyeltünk és ügyelünk.

- Mit mondana a tanár úr összegzésképpen?
- Úgy érzem, a mostani rendszernek több az előnye, mint hátránya, főleg a hallgatók számszögéből.

Dr. Szász Gábor /tanszékvezető és tudományos dékánhelyettes/:

Támogatója voltam a változtatásnak. Régebben sok diák a harmadik féléves anyagot meg sem tanulta. Ugy gondolták, friss még az élnény - a két zh-ra való felkészülés, és csak az első két félév anyagát nézték át. Át is mentek a vizsgán, de a differenciálegyenletek és valószínűségszámítás témakörök azóta is sötét folatok számukra. Most, hogy a harmadik félévből is vizsgázni kell, egyenletesebb a három félév anyagának ismerete.

Az új szigorlati rendszer nem hozta magával azt, hogy a hallgatók tudása mélyebb, átfogóbb lenne. Most is volt például, aki elmondta a vektorok skaláris és diadikus szorzatát, de a kettő közötti összefüggésről - hogy miért pont ilyen párosításban kerültek egy tételbe - már fogalma sem volt. A tananyag "leülepedése" fontos dolog, de aki például a harmadik év végén jött el szigorlatozni, annak nem ismételní, de újratanulni kellett a matematikát.

Ezért született aztán az a gondolat, hogy a mostani szigorlati tematikát megtartva, előre kellene hozni letételeinek végső határidejét. Ezzel egyetért a másik két dékánhelyettes és a dékán is. Ha a javaslat minden fórumon helytáll, akkor talán már tavaszra érvényben lesz a "még újabb" szigorlati rendszer. >>

A brit fiatalok közül 1,2 millióan vannak munka nélkül, ez a 25 éven aluli munkaképes korosztályok 23%-nak felel meg. Franciaországban a 15-24 év közötti, iskolát végzett fiatalok 28 %-a, azaz 800 ezer fiatal képtelen munkához jutni. Az olasz munkaképes korú fiatalok 35 %-a, vagyis 1,35 millió van munka nélkül. Az NSZK-ban jobb a helyzet: minden 10. fiatalekorú van munka nélkül, azaz félmillió fiatal állástalan.

Nyugat-Európa ifjúsága - mondják a szakemberek - véletlenek kegyetlen egybeesésének áldozata. A "fél kontinens" még ki sem tudta heverni az 1979-es második olajárrobbanást, amikor a munkaerőpiacra zúdult a hatvanas évek "Baby-boom"-jának /demográfiai robbanásának/ nemzedéke. S ekkor már javában megindult a tőkés országokban az elektronika, az automatizáció, a robottechnika térhódítása. A fontos kulcsiparágakban az autó-, a vegyi-, a textiliparban, az acél- és hajógyártásban mind több munkahely szabadul fel. Nyugat-Európa országai, hogy nemzetközi versenyképességüket megőrizzék az USA-val és Japánnal szemben - legyen szó konzervatív vagy szociáldemokrata beállítottságú kormányokról - , kénytelenek folytatni az óvatos élénkítést és az iparkorszerűsítés politikáját. Ez pedig a munkanélküliek számának növekedését jelenti.

A fiatalok jó részének helyzete meglehetősen kilátástalan; úgy tűnik, hogy minél tovább munkanélküli valaki, annál kevesebb esélye van, hogy ismét munkát kapjon. Márpedig még 1980-ban hét állástalan nyugat-európai fiatalból egy volt több mint egy éve az utcán, ma már minden negyedik közül egy, egy évnél régebben vadászik állás után. Úgy tűnik, sokan közülük ezt a hajtóvadászatot - ha előbb nem adják föl - nyugdíjas korukig folytathatják.

Szociálpolitika

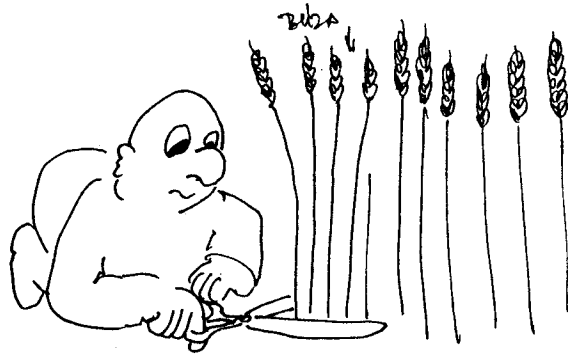
a nyolcvanas években

MOZGÓ VILÁG 1985/ 8

A mai magyar szociálpolitikának négy szereplője van: az állam, a vállalatok, az egyesületek és a háztartások. Kezdjük az elemzést az összműködés szempontjából meghatározó állami szociális redistribúció elemzésével.

A "hosszú '80-as évek" gazdaságpolitikájának fő célja a 70-es években felszaporodott adós-

ságállomány csökkentése. Ehhez a nyugati export gyors növelése szükséges. Ezt egyfelől a cse-rearányok romlása, másfelől a magyar gazdaság kedvezőtlen szerkezete és elavult termelőberendezései nehezítik. Mivel azonban az exportot

mindenáron növelni kell, központilag visszafogják a beruházásokat és a fogyasztást, és mindent (és bármilyen áron) exportálunk, amit csak el lehet adni dollárért.

A politikai status quo megőrzése nem teszi lehetővé sem a fogyasztás adminisztratív (pl. jegyrendszerrel történő) visszafogását, sem a hiányok hirtelen megszorodását, ezért a központi gazdaságpolitika inflációval „ösztönzi” a fogyasztás csökkentését. Törekszik tehermentesíteni a költségvetést egyfelől a fogyasztói cikkek dotálásának csökkentésével, másfelől az import mérséklésével.

Az állami szociális redistribúció a gazdaság politikával összhangban cselekedett. A pénzügyi szociális redistribúció nem őrizte meg a hetvenes évek közepének megfelelő reálértéket a legtöbb juttatás esetében, és a természetbeni szociális redistribúció beruházásra és fenntartásra fordított erőforrásai is legfeljebb stagnáló, de inkább csökkenő tendenciájuk a vizsgált periódusban.

A legalacsonyabb nyugdíjak és a családi pótlék kivételével csökken a pénzügyi szociális redistribúció reálértéke. A természetbeni szociális redistribúció fenntartására és növelésére fordított összegek - az egészségügy kivételével - évről évre csökkennek a 80-as években. A szocialista szervek szociális beruházásainak értéke az előző évihez képest 1981-ben 88 % 1983-ban 77 % volt.

A természetbeni szociális redistribúcióra fordított központi erőforrások visszafogása az amúgy sem modern és hatékony szervezetek működési zavarait gyors ütemben növeli. Ennek tudható be az a gyakorlat, hogy a kórházak, az

További probléma még, hogy nem tisztázott azok sorsa, akik elvéreznék valamelyik vizsgán. Jelenleg az a helyzet, hogy akivel ez megessik, annak itt kell hagynia az egyetemet. Ebben a kérdésben is megfelelő, a hallgatók számára megnyugtató megoldást kell találni.

Beszélgettem Dr. Lévai Zoltánnal, volt dékánunkkal, aki az utóbbi években sok változtatás támogatója és kezdeményezője volt a karon. A kérdés ugyanaz.

- A szigorlatot mindenképpen külön kellett választani az utolsó félévi vizsgától. Ez egy szigorlat "tekintélyéhez" is alapvető tényező, de itt talán nem ezen van a lényeg. A szigorlat alapvető célja, lényege az, ami eddig nem valósult meg. Az, hogy a szigorlat egy magasabb szintű, mélyebb összefüggésekbe is belátó tudást követeljen meg, mint mondjuk egy kollokvium. Nem mondom, hogy ez már megvalósult, de a megvalósulás esélyeihez ez a változtatás kellett.

Régebben a hallgató már a második év után túl volt az összes szigorlatán, és egy-két év múlva de pláne az államvizsgára már minden feledésbe merült. Egy most leszigorlatozott hallgató ellenben többet tud matematikából, mint például egy gépész társa, aki ezen már másfél éve túlesett, és ez az előnye az államvizsgára is megmarad.

- A hallgatók között még mindig nagy a bizonytalanság: hogy alakul azok sorsa, akiknek nem sikerül valamelyik szigorlat? /Most senkinek sem kellett megszakítania vagy befejeznie tanulmányait/

- Az már ismert, hogy a hármas négyes tankörösök harmadév után üzemmérnöki diplomát kaphatnak. Ugyanez igaz az egyes, kettes, illetve ötös, hatos tankörösökre is, akik néhány különböző vizsgával szintén megszerezhetik a diplomát Győrben, Debrecenben vagy Dunaujvárosban. A másik lehetőség, hogy egy évet ki kell hagyni, és ez idő alatt meg kell csinálni az elmaradt szigorlatot. Adhatok egyébként egy szövegtervezetet, amelyben a szigorlattal és egyebekkel kapcsolatos részletes elképzeléseim vannak leírva.

- Egyszóval tanár úr továbbra is tántoríthatatlan híve az újításnak?

- Igen.

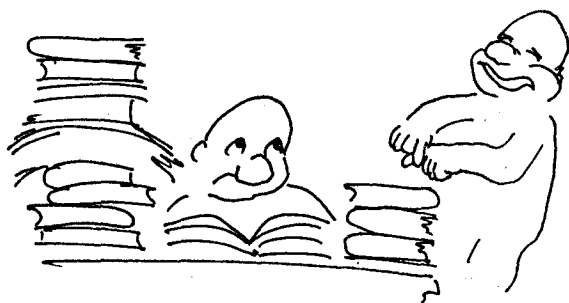
Talán feltűnt az olvasónak, hogy két tanártól kétféle eshetőséget hallottunk arra, ha valaki nem tudja letenni szigorlatát. Mi is a tényleges helyzet? - kérdeztem meg a Dékáni Hivatalban. Nos, a Dékáni Hivatalban sem tudják, mit kellene ilyen esetben tenni. Rettegve

várták, mikor jön hozzájuk a "szigorlati rendszer első áldozata", akivel majd nem tudnak mit kezdeni. Szerencsére ez most nem következett be, így mindenki kapott egy fél év haladékot. Csak az a kérdés, hogy megnyugtató állapot e ez így?

Egy hallgató véleménye:

- Én is a többséghez tartozom, akik nem az első adandó alkalommal tették le a szigorlatokat, hanem „halasztották”. Matekból felíratkoztam ugyan a harmadik félév végén, de a szigorlat előtti vizsga eredményei / kb. 70% bukás a mi szakunkon /, s a többiek visszalépése elijesztett. Már ekkor kezdtük „misztifikálni” a dolgot, s ez az idő múlásával csak erősödött. Mi voltunk az első évfolyam, akiknek „megadatott” az új szigorlati rendszer, nem volt előttünk kitaposott ösvény, sem sok év során gyűlt tapasztalat. Egymást kérdeztük, ki mikor vág neki a szigorlatnak, latolgattuk az esélyeket, felíratkoztunk, majd visszaléptünk. Eltörölték a folyamatos számonkérést, így a vizsgaidőszakba nehezebb beilleszteni egy szigorlatot az öt-hat vizsga mellé. Főleg akkor, amikor már legalább egy éve nem találkoztunk az adott tárggyal, s közben bizony sokat felejtettünk. Marad még szeptember eleje, vagy a tavaszi szünet. Az utóbbi nem olcsó megoldás. Tavaly a tankörünknek több, mint a fele ekkor leszigorlatozott, ennek köszönhetően elmaradtunk a házi feladatok beadásával, ami nem kis bevételt jelentett különjárás díjból a kar jóléti alapjának ...

Én végül is mindkét szigorlatomat szeptember elején tettem le. Ez azzal az áldozattal járt, hogy a nyár végén, amikor más még nem

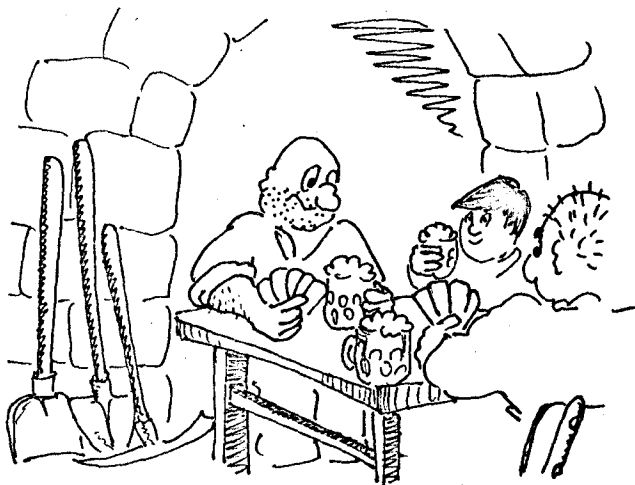
igen gondol az egyetemre, tanulnom kellett. Először borzasztó rossz érzés volt - sohasem kellett még nyáron vizsgára készülnöm -, másodszer már jobban viseltem. Az eredményeim

folytatás a f. old. on

Hegemon vagy Monopol

KÖZHÍR: Elolvastva a kari KISZ szervezet munkatervét, a hagyományostól eltérő új tartalommal és formával találkoztam. A KISZ kereteiből kilépve, a kari ifjúság teljes egészét érintő elképzelésekkel, feladatokkal foglalkozik. Minek köszönhető ez a változás? Erről kérdeztem a kari KISZ szervezet titkárát, Kárpáti Imrét.

Kárpáti Imre: Az ifjúságpolitika szintjén gondolkodva ma úgy gondoljuk, hogy legfontosabb feladatunk, és a társadalom érdeke, az ifjúság

ság zökkenőmentes átvitele a felnőtt társadalomba. Ehhez ki kell lépünk abból az ördögi körből, amelyben a társadalmi változások hatását csak a KISZ szervezet eszközrendszerével, és csak annak keretein belül próbáljuk kompenzálni. Ugyanakkor ez egy strukturáltabb, az ösztönzésre, és az önkormányzatra jobban építő, a társadalom változásaihoz rugalmasabban alkalmazkodni tudó ifjúsági mozgalom kialakítását igényli. Ennek kialakítását tűztük ki célul, s ebben az ifjúsági mozgalomban próbáljuk megtalálni a KISZ új szerepét:

KÖZHÍR: Jelenti-e ez az új szerep a KISZ politikájának megváltozását?

Kárpáti Imre: Politikánk továbbra is az, hogy részt vegyünk a párt politikájának megvalósításában, az ifjúság érdekeit képviselve annak alakításában, a szocialista műszaki értelmiséggé válás folyamatában.

Azért kell küzdenünk, hogy olyan emberek kerüljenek ki öt év után az egyetemről, akik:

-Elkötelezettek, cselekvő résztvevőként, meguk és környezetük tudatos formálójaként válaszolni tudnak ennek környezetnek a kihívásaira, az okokat is látni akarják, hogy változtatni tudjanak.

- Magas szakmai és társadalomtudományi ismeretekre támaszkodjanak, marxista világnézettel, ennek megfelelően magatartásukat, értékrendjüket, szokásikat az egyetem formálja.

-Ha kell, életpályájuk során többször is újítani, megújulni képesek, akik értékeket teremtenek és adnak tovább nemcsak napi nyolc órában.

-A szocialista társadalmat akarják javítani, és ezért felelősséget is éreznek.

KÖZHÍR: Hogyan képzelitek el e cél megvalósítását?

Kárpáti Imre: Ehhez olyan egyetemi közélet kell- melyért munkálkodunk is-, amelyben a hallgatók és közösségeik jóval nagyobb mértékben vesznek részt az egyetem ügyeinek intézésében közvetlenül, vagy képviselőjük útján. Ahol a képviselőket hallgatói jogon, nyílt hallgatói fórumukon választják. Ehhez pedig az előzőekben vázolt, egyetemi mozgalom szükséges.

KÖZHÍR: Sok szó esett már erről az ifjúsági mozgalomról, de arról még nem, milyen lenne a KISZ szerepe.

Kárpáti Imre: A KISZ-nek, eddigi monopól /egyedüli, kizárólagos/ pozícióját egy hegemon /másokkal együtt létező, de meghatározó/ pozícióval kell felváltania. Hogy mennyire lesz meghatározó a KISZ egy ilyen többszereplős ifjúsági mozgalomban, azt világos programja, munkája, tagjainak tevékenysége dönti el. A monopol helyzetről való lemondás azonban semmiképpen sem jelentheti a tömegbázisról, a képviseletről való lemondást. Ebben az új pozícióban a KISZ egyik területen sem élvez kizárólagosságot, és ez az eddigiektől eltérő munkamódszert igényel, azaz céljainkat, programunkat alapvetően politikai eszközök felhasználásával képviseli.

seljük.

KÖZHÍR: Az elképzeltettség alapján úgy vélem, ezek az elképzeltettség több év távlatában valószínűsíthetőek meg. Te hogyan látod ezt?

Kárpáti Imre: Természetesen ezt mi is így gondoljuk. Ez egy hosszabb folyamat lesz, melyben mi az első évben a konkrét teendők kidolgozását tűztük ki célul, valamint emellett a képviselői rendszert szeretnénk hallgatói alapra helyezni.

Az elképzeltettség továbbfejlesztését nyilvánosság előtt tovább folytatjuk, felhasználva a KÖZHÍR, illetve a későbbiekben beinduló Aula-rádió és a KÉPÜJSÉG adta lehetőségeket, és az alapszervezeti viták tapasztalatai alapján döntünk a teljes változtatásokról.

A KÖZHÍR következő számában olvashatjátok a hallgatói képviselőre vonatkozó elképzeltettségünket, melyek alapján október elsejei ifjúsági parlamenten megkezdődik annak kiépítése.

Jegyek

Robor a villamos. Csúcsforgalom. Áll a levegő.

Ellenőrök lepik el a szerelvényt.

— Jó napot kívánok! Menetjegyet, bérletet kérem! — mondják halkán, nehogy felriasszák a hőségtől kábult bliccelőket, akik talán a következő megállónál kerek oldanának.

Idősebb hölgy — karszalaggal a kezében — lassan nyomul egyre beljebb. Bólint, kettétépi a jegyet.

— Köszönöm — és megy tovább — Menetjegyet kérem ellenőrzésre! — szól a következő utasnak.

A fiatal ember, aki teljesen elmerült egy könyvben, meg sem rezzen. Az ellenőr enyhén megérinti a vállát. Semmi. Fel sem pillant a könyvből.

Egy kicsit erélyesebben:

— Menetjegyet kérem ellenőrzésre!

A férfi megnéz.

— Már egyszer kérte — mondja egyszerűen, és folytatja az olvasást.

— Bocsánat — dadogja a hölgy, és megy, hogy elkapja a rosszembereket, akik nem vesznek jegyet.

Bariska

Hé, figyeljetek!

Nemsokára itt a gólyabál!

Egy Gólyabál akkor igazán jó, ha a gólya hatvan éves korában a meghatottság könnyeit törölve szeméből, meséli el unokáinak, hogy milyen is volt az Ő Gólyabálja. Ehhez viszont egy igazán jó bál kell. Csináljunk egyet!

Ha valakinek nincs fantáziája, nem szeret szórakozni, sőt nem is érdekli az egész, az tegye el a tollát. De ha mégis akad olyan, akinek megnéz az agya, az írja le ötleteit, amivel színesebbé tehetnénk a Gólyabált, és juttassa el a Közhir szerkesztőségébe még ebben a hónapban.

A legjobb ötleteket baráti vállveregetéssel jutalmazzuk.

Őszinte elismeréssel gratulálunk a hős Gólyáknak, kik dacolva a víz szokatlan, és fanyar ízével, lenyelve azt, kiásták a csatabárdot. Külön dicséretet érdemel Kovács Attila, a megtaláló, de egyben szóbeli ejnye-ejnyében is részesítjük, amiért a jutalom pezsgővel nem // kínálta meg szerkesztőségünket. / - Kivéve engem! - N. Cs. /

Ennek ellenére helyt adunk Attila őszinte kritikájának, mely szerint: „Jó volt, de nem ártott volna néhány humoros dologgal megszakítani az ásást, és feldobni a hangulatot.”

TALLÓZGATÓ

Új a cím, s mögötte tényleg valami újdonság is rejtőzik. A KÖZHÍR új rovata, mely rendszeresen kéthetente jelentkezik, sok más társához /pl. a HVG Tallózójához/ hasonlóan a kitekintés nyújtást tekinteli céljának. Ismertetések s idézetek egyaránt találhatóak lesznek e oldalakon, reméljük nem haszontalanul, érdekes tények jutnak el így az olvasóhoz. Nézd hát az első "Tallózgatót", s segíts, hogy a következő jobb legyen!

LENGYELORSZÁG MA

(Térszlet a Magyarország 1985/34-es számából.)

A Gdanski vajdasági pártbizottság politikai munkatársai nem tagadják: ami az eszmék harcát illeti, indokolt a frontváros kifejezés, ez azonban nem változtat magabiztosságukon, eltökéltségükön. /A munkástiltakozásokat követően a vajdaságban nagy veszteségek érték a LEMP-et. Főleg fiatalok és munkások léptek ki. -most viszont az újonnan felvettek 65%-a munkás, 50%-uk harminc éven aluli. És bár a pártbizottságon hangsúlyozzák: a taglétszám önmagában nem fejez ki semmit, a folyamat már igen, az pedig biztató./

Abban a városban, amely az egész Szolidaritásnak jelleget adott / s az korántsem szakszervezeti vagy akár tömegmozgalmi, hanem a szükségállapotot megelőző időkben már pártjellegű volt/ ma a munkások 49%-a szervezett munkás, az új szakszervezett tagja. /Még a választásokig szeretnének a vezetők túljutni a büvös 50%-on, ennek ugyanis sajátos lélektani hatása van: a szakszervezet tagjai akkor többé már nem a kisebbséghez tartoznak. /Vannak üzemek, ahol a szervezettség már meghaladja a hetven százalékot, ezzel szemben a két hajógyárban -Gdansk és Gdynia- csak a munkások 36%-a lépett be az új szervezetbe. Kivülálló számára az előzmények ismeretében perze ez a szám is nagynek tűnik./

Az új választási törvény szerint a bejegyzett, az alkotmánynak megfelelően működő szervezetek mind állíthatnak jelöltet. /Az ötven nevet tartalmazó országos listát már közzétet-

ték. Ezen- többek között - szerepel Mieczyslaw Rakowski miniszterelnökhelyettes is. A külügyminiszter, Stefan Olszowski saját választó körzetében indul, ahol nagyon népszerű, és többször is elnyerte már a választók szavazatát. /Eszert érdekesen alakul majd a katolikus, pártton kívüli jelöltek sorsa. /Van, aki országos listán szerepel, mint például Jan Dobraczynski író, a PRON elnöke vagy Zenon Komender miniszterelnökhelyettes, van aki a PAX katolikus társaság vagy más egyházi csoportosulás nevében lép föl jelölőgyűlésen. /Közvetve az egyháznak tehát van törvényes lehetősége a világi katolikusok révén a szejmben is hallatni szavát. Az egyház és az állam bonyolult, s bizonyos tekintetben még ma is rendezetlen viszonya viszont alkalmat ad a politikai ellenzéknek arra, hogy az egyház nyújtotta lehetőségeket kihasználva már a választási küzdelmekbe is beleavatkozzék. /Mind a LEMP tisztségviselői, mind a Szolidaritás nevében jelentkező ellenzék - nyugati rádió adókat kihasználva - egyaránt azon a véleményen vannak: az október 13-i szejmválasztások felérnek egy referendummal, egy bizalmi népszavazással. Ezért is szólít fel az ellenzék a szavazás bojkottjára, az "ellenállás" olyan formájára, amely nem jár közvetlen összeütközésekkel, nem kell hozzá különösebb erkölcsi vagy fizikai bátorság./

MUNKANÉLKÜLI FIATALOK NYUGAT-EURÓPÁBAN

HVG 1985.09.07.

"Az évtized végére ez a generáció, fizikai és szellemi ereje teljében, ki lesz rekesztve az értelmes munkából, s talán örökre elveszik a demokrácia ügyének" - idézi egy aggódó brit parlamenti képviselőt a Time amerikai hetilap abban az összeállításában, amelyet a nyugat-európai fiatalok elhelyezkedési gondjainak szentel. Az elmúlt öt esztendő alatt a 25 évnél fiatalabb munkanélküliek száma a közös piaci országokban 2,9 milliőről több mint 4,4 millióra duzzadt, azaz Nyugat-Európa 15 milliós munkanélküli seregének 37 százaléka fiatalok.

A brit fiatalok közül 1,2 millióan vannak munka nélkül, ez a 25 éven aluli munkaképes korosztályok 23%-nak felel meg. Franciaországban a 15-24 év közötti, iskolát végzett fiatalok 28 %-a, azaz 800 ezer fiatal képtelen munkához jutni. Az olasz munkaképes korú fiatalok 35 %-a, vagyis 1,35 millió van munka nélkül. Az NSZK-ban jobb a helyzet: minden 10. fiatalos korú van munka nélkül, azaz félmillió fiatal állástalan.

Nyugat-Európa ifjúsága - mondják a szakemberek - véletlenek kegyetlen egybeesésének áldozata. A "fél kontinens" még ki sem tudta heverni az 1979-es második olajárrobbanást, amikor a munkaerőpiacra zúdult a hatvanas évek "Baby-boom"-jának /demográfiai robbanásának/ nemzedéke. S ekkor már javában megindult a tőkés országokban az elektronika, az automatizáció, a robottechnika térhódítása. A fontos kulcsiparágakban az autó-, a vegyi-, a textiliparban, az acél- és hajógyártásban mind több munkahely szabadul fel. Nyugat-Európa országai, hogy nemzetközi versenyképességüket megőrizzék az USA-val és Japánnal szemben - legyen szó konzervatív vagy szociáldemokrata beállítottságú kormányokról - , kénytelenek folytatni az óvatos élénkítést és az iparkorszerűsítés politikáját. Ez pedig a munkanélküliek számának növekedését jelenti.

A fiatalok jó részének helyzete meglehetősen kilátástalan; úgy tűnik, hogy minél tovább munkanélküli valaki, annál kevesebb esélye van, hogy ismét munkát kapjon. Márpedig még 1980-ban hét állástalan nyugat-európai fiatalból egy volt több mint egy éve az utcán, ma már minden negyedik közül egy, egy évnél régebben vadászik állás után. Úgy tűnik, sokan közülük ezt a hajtóvadászatot - ha előbb nem adják föl - nyugdíjas korukig folytathatják.

Szociálpolitika

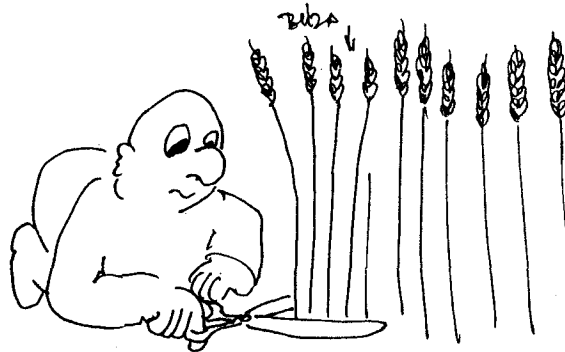
a nyolcvanas években

MOZGÓ VILÁG 1985/ 8

A mai magyar szociálpolitikának négy szereplője van: az állam, a vállalatok, az egyesületek és a háztartások. Kezdjük az elemzést az összműködés szempontjából meghatározó állami szociális redistribúció elemzésével.

A "hosszú'80-as évek" gazdaságpolitikájának fő célja a 70-es években felszaporodott adós-

ságállomány csökkentése. Ehhez a nyugati export gyors növelése szükséges. Ezt egyfelől a cse-rearányok romlása, másfelől a magyar gazdaság kedvezőtlen szerkezete és elavult termelőberendezései nehezítik. Mivel azonban az exportot

mindenáron növelni kell, központilag visszafogják a beruházásokat és a fogyasztást, és mindent (és bármilyen áron) exportálunk, amit csak el lehet adni dollárért.

A politikai status quo megőrzése nem teszi lehetővé sem a fogyasztás adminisztratív (pl. jegyrendszerrel történő) visszafogását, sem a hiányok hirtelen megszorodását, ezért a központi gazdaságpolitika inflációval „ösztonzi” a fogyasztás csökkentését. Törekszik tehermentesíteni a költségvetést egyfelől a fogyasztói cikkek dotálásának csökkentésével, másfelől az import mérséklésével.

Az állami szociális redistribúció a gazdaság politikával összhangban cselekedett. A pénzbeli szociális redistribúció nem őrizte meg a hetvenes évek közepének megfelelő reálértéket a legtöbb juttatás esetében, és a természetbeni szociális redistribúció beruházásra és fenntartásra fordított erőforrásai is legfeljebb stagnáló, de inkább csökkenő tendenciájuk a vizsgált periódusban.

A legalacsonyabb nyugdíjak és a családi pótlék kivételével csökken a pénzbeli szociális redistribúció reálértéke. A természetbeni szociális redistribúció fenntartására és növelésére fordított összegek - az egészségügy kivételével - évről évre csökkennek a 80-as években. A szocialista szervek szociális beruházásainak értéke az előző évihez képest 1981-ben 88 % 1983-ban 77 % volt.

A természetbeni szociális redistribúcióra fordított központi erőforrások visszafogása az amúgy sem modern és hatékony szervezetek működési zavarait gyors ütemben növeli. Ennek tudható be az a gyakorlat, hogy a kórházak, az

óvodák, a bölcsődék a fenntartás elemi erőforrásait is mindinkább a vállalatoktól és a háztartásoktól szerzik. Ez azt jelenti, hogy a férőhelyeket — amelyekből mindig kevesebb van mint amekkora a lakosság igénye — a sorbanállók közül azok kapják, akik pénzzel, hiánycikkbeszerzéssel, ingyen munkával „meg tudják fizetni a hiány-férőhely árát”. Így a vállalatok saját szociális erőforrásait átadják a központi természetbeni redistribúció szervezeteinek, vagy saját munkásaik ingyenmunkáját ajánlják fel a bölcsődék-óvodák bővítésére, karbantartására. A háztartások viszont „önként” vállalják, hogy ellátják az óvodát, bölcsődét papírzsebkendővel, használt ruhával, tisztítószerral, a kórházban pedig végzik a betegek ennyivalóval való ellátását, gondozását.

Összefoglalva az állami szociális redistribúció 80-as évekbeni magatartását megállapítható, hogy mind természetbeni juttatásainak színvonala, mind pénzbeli elosztásának reálértéke csökkenő tendenciájú. A csökkenő reálkeresetű háztartások növekvő igényeit tehát egyre kevésbé képes az állami szociális redistribúció kielégíteni.

Jól példázza ezt a helyzetet az 1985 eleji központi áremelés és a szociális elosztás változása. Miközben az energia kb. 30 %-al, a tejtermékek ára kb. 25 %-kal, a városi tömegközlekedés és a postai szolgáltatások díja 100 %-kal, a cukor, a konzervek és a tartósított áruk ára 15-20 %-kal növekedett — amit természetesen az első gazdaságban számos más termék árának növekedése, illetve a második gazdaság valamennyi termékének és szolgáltatásának áránövekedése követte — addig a nyugdíjak nominálértéke 5-15 %-kal, a családi pótléké, a GYES-é kb. 10 %-kal nőtt, ami természetesen a reáljövedelem szintentartására sem elégséges.

Hogyan reagál a szociálpolitika többi szereplője az állami szociális redistribúció visszahúzódsa után értelemszerűen növekvő ellátottsági hiányra? Erre a „Tallózat” következő megjelenésekor kaptok választ.

Összeállította: Gáldi György

folyt. a 3.-ik oldalról:

nem látszik meg, hogy több időm volt. Rengeteget felejtettem, újra kellett tanulnom azt is, amit egyszer már tudtam. Azt hiszem, akkor is ezeket a jegyeket kaptam volna, ha rögtön az első alkalommal leszigorlatozom. Az előző legfeljebb annyi, hogy ugyanabból a tudásból később kezdek el felejtani, mint azok, akik a régi szigorlati rendszerben tanultak. Szerintem ez az új rendszer nem a leggyengébbeket, hanem a leglustábbakat rostálja ki. Azokat, akik utolsó alkalommal mennek el szigorlatozni, s akkor nem sikerül. Én mindenképpen változtatnék a jelenlegi követelményeken. Például úgy, hogy kevesebb időt adnék a szigorlatok letételére, de félév közben kb. havonta lehetne szigorlatozni. Most ugyanis, akiknek mondjuk - szeptember elején nem sikerül, az legközelebb csak decemberben próbálkozhat, akkor már pedig szinte mindent kezdhet elölről.

Befejezésésként ismét enyém a szó, de vajon mi újat írhatnék még. Annyi talán kiderült az elhangzottakból, hogy az egész rendszer kialakulásában van, változásokon megy keresztül, s a jelenlegi egy bizonytalan átmeneti állapot. Szász tanár úr mesélte, régen előfordult az orvosi egyetemeken, hogy valaki az utolsó szigorlatát negyvenéves korában tudta csak letenni. Nos, reméljük, idáig azért nem jutunk.

Kelemen László

Kiadja a BME és a Közlekedésmérnöki Kar KISZ szervezete

Felelős kiadó: Boros András

Felelős szerkesztő: Kelemen László

Főszerkesztő: Nauner Csaba

Készítették: Petykó Csilla, Legkiseb Csilla, Sz. Bori, Sz. Mariann, Szoszó, Szigeti Tamás, Pábián Zoltán, Tóth János, Gáldi György

A rajzokat az előző számban 15 Szenci kedvelte!